Κυάνεαι Σαλμυδησσός

Στράβων Ζ.

Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Κυανέας
στάδια εἰσι ͵αφ'. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ, ἥ τε Θυνιὰς, καὶ Σαλμυδησ-
σὸς, αἰγιαλὸς ἔρημος καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πο-
λὺς πρὸς τοὺς βορρᾶς, σταδίων ὅσον ψ', μέχρι Κυανέων τὸ μῆ-
κος. αἱ δὲ Κυάνεαι, νησίδες εἰσὶ δύο, πρὸς τῷ στόματι τοῦ
Πόντου· τὸ μὲν τῇ Εὐρώπῃ προσεχὲς, τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, διειρ-
γόμενα πορθμῷ, ὅσον κ' σταδίων. τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱ-
εροῦ τοῦ Βυζαντίων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Βυζαντίων, καὶ τοῦ ἱε-
ροῦ τοῦ Χαλκηδονίων, ὅπερ ἐστὶ τὸ στενώτατον τοῦ Θρᾳκί-
ου Βοσπόρου, καὶ τὸ τοῦ Πόντου στόμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Συμπληγάδες. Κυάνεαι 83α

« Δείκνυται γάρ τινα και περι τα Κεραύνια όρη και περι τον Αδρίαν και εν τω Ποσειδωνιάτη κόλπω και ταις προ της Τυρρηνίας νήσοις της των Αργοναυτων πλάνης σημεία. προσέθεσαν δέ τι και αι Κυάνεαι, άσπερ Συμπληγάδας καλούσι πέτρας τινες, τραχυν ποιουσαι τον διέκπλουν τον δια του Βυζαντιακου στόματος· ώστε παρα μεν την Αίαν η Αιαίη, παρα δε τας Συμπληγάδας αι Πλαγκται, και ο δι' αυτων πλους του Ιάσονος πιθανος εφάνη.» Στραβ. Α. 21

« . . και τας Πλαγκτας δε και τας Συμπληγάδας ενθάδε (εν Γαδείροις) μεταφέρουσι τινες, ταύτας είναι νομίζοντες στήλας, ας Πίνδαρος καλεί πύλας Γαδειρίδας, ει ταύτας υστάτας αφίχθαι φάσκων τον Ηρακλέα. » „ 170

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Βόσπορος. Κυάνεαι.

140 Τῇ δ' ἔπι Θρηϊκίης (1) στόμα Βοσπόρου, ὅν ποτέ φασιν
Ἥρης ἐννεσίῃσιν ἐνήξατο πόρις Ἰοῦς

Διονυσίου Οἰκουμένης Περιήγησις.

Ὅτι μετὰ τὴν Προποντίδα τὸ τοῦ Θρᾳκικοῦ Βοσπόρου στόμα ἐ-
στὶν, ἤγουν ὁ Θρᾳκικὸς Βόσπορος, ὁ καὶ Μύσιος· ὃν καὶ ζεύξας ὁ Δαρεῖος
στρατὸν τὸ ἱερὸν στόμα, εἰς Θρᾴκην διέβη· μεθ' ὃ καὶ εἰς Σκύθας [illegible]
ραιοῦ, γεφυρώσας καὶ τὸν Ἴστρον. Τοῦ δὲ Θρᾳκικοῦ τούτου Βοσπόρου οἱ
μὲν φασὶν εἶναι τὰ κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον στενά· φησὶ γὰρ
περὶ τούτου ὁ Ἀρριανός, ὅτι "ἀπὸ [illegible], ἔνθα φασὶ νή-
ξασθαι περάσασαν τὸν Βόσπορον". Οἱ δὲ ἱστοροῦσιν εἶναι τὰ ἄνω Πόν-
του τοῦ καλουμένου Ἀνάπλου. Τοῦτον δὲ [illegible] ἐνήξατο, φησί, ποτὲ
ἡ Ἰὼ βουλαῖς Ἥρας, δάμαλις οὖσα· διὸ καὶ Βόσπορος λέγεται, οἱονεὶ βοὸς πό-
ρος ἐκ τῆς ἱστορίας, περὶ οὗ Ἀρριανὸς οὕτω φησί· "πορθμὸς ὁ κατὰ Χαλ-
κηδόνα καὶ Βυζάντιον, ὁ πάλαι Μύσιος, διότι Μυσοὶ ἀντιπέραν ᾤκουν τῆς Θρᾴ-
κης· ὕστερον δὲ Βόσπορος, ἐκ τῆς συμφορᾶς τῆς Ἰοῦς, ἣν κατὰ μῆνιν Ἥρας
« οἰστρηθεῖσαν, εἰς τοὺς χώρους τούτους ἀφικέσθαι, καὶ ταύτῃ διαπεραιώσασθαι
« οἱ μῦθοι ἐποίησαν". Γράφει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι κατά τινας, « οὐκ ἀπὸ τῆς ῥηθεί-
« σης βοὸς ὁ τοιοῦτος Βόσπορος, ἀλλ' ἀπὸ [illegible] ἦλθε, φησί,
« Φρυγῶν ἐπικειμένων ἐκβαλεῖν ἀδεῶς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ περαιοῦσθαι
« ἀδεῶς τὸν κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον Βόσπορον· καὶ οὕτω καθηγε-
« μὸν ἐκεῖνον γίνεσθαι, κατά τινα θεοφορίαν, ἤγουν μαντείαν, ὡς ἂν δεικ-
« νύοιτο τὸν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ [illegible]· ὃ καὶ ποιήσαντες ἐκεῖνοι
« διεπεραιώσαντο ἀσφαλῶς· καὶ μνῆμα, φησί, τοῦ ἔργου τούτου ἔστησε βοὸς

85

Κυάνεαι

Στεινότατος δὴ κεῖνος ἁπάντων ἔπλετο πορθμὸς
τῶν ἄλλων, ὅσ' εἰσὶ περιρρύτοιο θαλάσσης.

χαμῆ, ὁπόσον πολὺ χρόνου ὑπὸ Χαλκηδονίων ἱδρυθεῖσα· καὶ ταῦτα μὲν ταῦτα· καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ τόπου καλεῖται Θάρασι, ἕως νῦν. Θρᾴκιος δὲ Βόσπορος καλεῖται ἀπὸ τῶν πρὸς δύσιν αὐτοῦ οἰκούντων Θρᾳκῶν· ὥσπερ καὶ τὸν ἀντιπέραν πολλὰ Μυσῶν ἐγγύθεν, ὡς εἴρηται, Μυσὸν

1. Ὁ δὲ Διονύσιος περὶ τούτου φησὶ καί, ὅτι στεινότατος δὴ κεῖνος ἁπάντων ἐστὶ πορθμὸς τῶν ἄλλων, οἱ θαλάσσης περιρρύτου· ἑπτασταδίου μῆκος τοῦ ... τοῦ στόματος ὄντος φησι, καθὰ καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ· ... τοῦ Βοσπόρου στόμα, Θρᾳκικὸν Βόσπορον καλοῦσιν ... ἑπτασταδίου· τοῦ μέντοι Ἑλλησπόντου τὸ στενότατον ἑπταστάδιον ... τῶν Θρᾳκῶν Χερρονήσου, κατὰ Στράβωνα, ἑπταστάδιον δέ, κατὰ τὸν Γεωγράφον, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ στενότατον. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἐπικέκληται κατά τινα διαφορὰν ταυτὸν ὁ Θρᾴκιος Βόσπορος τῆς Προποντίδος, ἢ ἔστι βορειότερος μὲν αὐτῆς, νοτιωτέρα δὲ ἡ Προποντίς. Ἰστέον δὲ καί, ὅτι ἀκριβέστερόν φασιν οἱ γράψαντες ὑπὸ Χαλκηδόνα εἶναι τὸ στόμα τοῦ Πόντου· ἔνθα καὶ τὸ μέγιστον Ἱερόν, καὶ τὸ Ἱερόν, κατὰ τὸν Διονύσιον, αἱ Κυάνεαι πέτραι· καὶ ὅτι, ὡς πολλοί φασιν, εἰρημένως παρατείνεται ὁ Πόντος· δεῖ δὲ ... εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Προποντίδα ὡς ἐν τῷ συντομωτέρῳ, ἢ μᾶλλον κατὰ τὸν ... Αἰγαῖον ... ταῦτα βορειότερα ῥητέον· πρῶτον μὲν τὸν στενὸν ... τοῦ Ἑλλησπόντου· κατὰ δέ, τὴν Προποντίδα· εἶτα βορειότερον τὸ

86

Κυάνεαι.

στόμα τοῦ Πόντου· ἔτι γὰρ ἀμφισβητεῖται ταῦτα, τὰ τοῦ στενοῦ· ἔν
οἱ μὲν μόνα τὰ κατὰ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον, Ἑλλήσποντον εἶπον· οἱ
δέ, καὶ ὅλην τὴν Προποντίδα· οἱ δέ, μέρος τι αὐτῆς τὸ ἐντὸς Περίνθου,
ἕως Ἡρακλείας, τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀπένειμαν· οἱ δὲ καὶ τὸ τοῦ Αἰγαίου
πελάγους τῷ Ἑλλησπόντῳ ~~ἀπένειμαν~~ προσέθεντο· καθάπερ ἄλλα
καὶ Ὅμηρος, ὅπερ καὶ πλατὺν ἐκεῖνος λέγει Ἑλλήσποντον· τούτων δὲ
μὴ φαινομένων ἀπορηθεὶς ὁ Διονύσιος, εἰς τρία διαιρεῖ τὸ μεταξὺ
τοῦ Αἰγαίου καὶ Εὐξείνου ὕδωρ, εἰς τε τὸν Ἑλλήσποντον ὀνομαζό-
μενον, τὸν ἕως Προποντίδος, καὶ ἀνατείνων εἰς αὐτὴν ἐπὶ Προποντί-
δα, καὶ εἰς τὸν μετ' αὐτὴν Θρᾴκιον Βόσπορον μέχρι Κυανέων καὶ Χαλ-
κηδόνος, λέγων «τὸν μὲν Βόσπορον τείνειν εἰς τὴν Προποντίδα, αὐ-
τὴν δὲ καταδιδόναι εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, τοῦτον δὲ εἰς τὸ χάσμα τοῦ Αἰ-
γαίου πελάγους»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κυάνεαι

Απολλ. Ροδίου Αργοναυτικῶν Β

χρείων ἐξείης δὲ καὶ ἐς τέλος. ὧδε γὰρ αὐτὸς
βούλεται ἀνθρώποις ἐπιδευέα θέσφατα φαίνειν
μαντοσύνης, ἵνα καί τι θεῶν χατέωσι νόοι.
πέτρας μὲν πάμπρωτον, ἀφορμηθέντες ἐμεῖο,
Κυανέας ὄψεσθε δύω ἁλὸς ἐν ξυνοχῇσιν.
τάων οὔτινα φημι διαμπερὲς ἐξαλέασθαι
οὐ γάρ τε ῥίζῃσιν ἐρήρεινται νεάτῃσιν,
ἀλλὰ θαμὰ ξυνίασιν ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν
εἰς ἕν, ὕπερθε δὲ πολλὸν ἁλὸς κορθύεται ὕδωρ
βρασσόμενον, στρηνὲς δὲ περὶ στυφελῇ βρέμει ἀκτῇ.
τῶ νῦν ἡμετέρῃσι παραιφασίῃσι πίθεσθε,
εἰ ἐτεὸν πυκινῷ τε νόῳ μακάρων τ' ἀλέγοντες
πείρετε· μηδ' αὔτως αὐτάγρετον οἶτον ὀλέσθαι
ἀφραδέως, ἢ θύνετ' ἐπισπόμενοι νεότητι.
οἰωνῷ δὴ πρόσθε πελειάδι πειρήσασθαι
νηὸς ἀποπρομεθέντες ἐφιέμεν, ἢν δὲ δι' αὐτῶν
πετράων πόντονδε σόη πτερύγεσσι δίηται,
μηκέτι δὴν κέλευθον ἐρητύεσθε καὶ αὐτοί,
ἀλλ' εὖ καρτύναντες ἑαῖς ἐνὶ χερσὶν ἐρετμὰ
τέμνεθ' ἁλὸς στεινωπόν· ἐπεὶ φάος οὔ νύ τι τόσσον
ἔσσετ' ἐν εὐχωλῇσιν, ὅσον τ' ἐνὶ κάρτεϊ χειρῶν.
τῶ καὶ τ' ἄλλα μεθέντες ὀνήιστον πονέεσθε
θαρσαλέως· πρὶν δ' οὔτι θεοὺς λίσσεσθαι ἐρύκω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κυάνεαι

ει δέ κεν αντικρυ πταμένη μεσσηγυς όληται
άψορροι στέλλεσθε· επεί πολυ βέλτερον είξαι
αθανάτοις. ου γάρ κε κακον μόρον εξαλέαισθε
πετράων, ουδ' εί κε σιδηρείη πέλοι Αργώ.
ω μέλεοι, μη τλητε παρεξ εμα θέσφατα βηναι,
ει καί με τρις τόσσον οΐεσθ' ουρανίδησιν,
όσσον ανάρσιος. ειμι, και ει πλείον στυγέεσθαι·
μη τλητ' οιωνοιο παρεξ έτι νηι περήσαι.
και τα μεν ώς κε πέλη, τως έσσεται· ην δε φύγητε
σύνδρομα πετράων ασκηθέες ένδοθι πόντου,
αυτίκα Βιθυνων επι δεξια γαιαν έχοντες
πλώετε ρηγμινας πεφυλαγμένοι, εισόκεν αύτε
Ρήβαν ωκυρόην ποταμον άκρην τε Μέλαιναν
γνάμψαντες νήσου Θυνηίδος όρμον ίκησθε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ